

νάσκη, Στουδενίτσκη, Δραγασεβάτσκη, Καρανοβάτσκη. Πρωτεύουσα *Τσατσάκ* ἐπὶ τοῦ *Μοράβα* (κάτ. 1922). Ἐντεῦθεν 3 ὥρας μακρὰν κεῖται τὸ ὄρος Ὁτσαρ ἔχον θέαν ἀξίαν λόγου καὶ περὶ αὐτὸ 6 μοναστήρια. Πόλεις *Καράνοβατς* ἐπὶ τοῦ Ἰβάρ (κάτ. 1500). Ἐνταῦθα κεῖται ἡ μὲν Τζιτζα ἔχουσα βυζαντινῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκκλησίαν, ἐν ἧ ἐστέφοντο οἱ βασιλεῖς τῆς Σερβίας. Πόρω τῆς πόλεως εἰς ἀπόστασιν ὁδοῦ μιᾶς ἡμέρας ὑπάρχει ἡ Μονὴ Στουδενίτσα μετὰ μεγαλοπρεποῦς ἐκκλησίας, ἐν ἧ τέθαπται ὁ πρῶτος Βασιλεὺς τῆς Σερβίας Στέφανος Νεμάνγια.

40) Οὐσχίτσας· κάτ. 104,377. Ἐπαρχ. 6· Ἀρίλσκη, Σατιβόρσκη, Μοράβσκη, Ποζέσκη, Ρατσάνσκη, Τσερνογκόρσκη. Πρωτεύουσα Οὐσχίτσα (κάτ. 3,163).

41) Ποδρίνσας· κάτ. 48,827. Ἐπαρχ. 3· Γιαδράνσκη, Ἀσβουκοβάτσκη, Ραγιέβσκη. Πρωτ. Λόονιτσα (κάτ. 2,039), ἐπὶ τοῦ Δρίνου. Πόλ. Κρουπάρ (400 κάτ.), ἐνθα καὶ μεταλλεῖα μολύβδου.

42) Σχάβατς· κάτ. 73,419. Ἐπαρχ. 3· Ματσβάνσκη, Ποσάβσκη, Ποσέρσκη. Πρωτ. Σχάβατς ἐπὶ τοῦ Σαύου (κάτ. 6,516), πόλις ἐμπορικὴ. Πρὸς Β. κεῖται ἡ *Μάτσβα*, πόλις περιφνημὸς διὰ τὴν ἀφθονίαν τῶν προϊόντων τῆς.

Οἱ ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δὲ τῆς Σερβίας νομοὶ εἰσὶν οἱ ἑξῆς·

43) Βάλιεβο· κάτ. 83,483. Ἐπαρχ. 4· Ποδγκόρσκη, Ταμιάτσκη, Κολουβάρσκη, Ποσαύσκη. Πρωτεύουσα *Βάλιεβο* ἐπὶ τοῦ Κολουβάρα (κάτ. 3,066)· ἐνταῦθα γίνεται ἡ μεγαλειτέρα τῶν ἐμπορικῶν πανηγύρεων τῆς Σερβίας. Ἔτεροι πόλεις τοῦ νομοῦ τούτου εἶναι ἡ *Οὐβ* καὶ *Ὁθρέροβατς*.

44) Ρουδνίσκη· κάτ. 47,567. Ἐπαρχ. 3· Τσερνογκόρσκη, Κατσέρσκη, Μοράβσκη. Πρωτεύουσα *Γκόρνι-Μιλάνοβατς* (κάτ. 858), οὕτω κληθεῖσα τῷ 1859 ὑπὸ τοῦ Μιλὸσχ χάριν τοῦ ἀδελφοῦ του Μιλάνου, θανόντος τῷ 1810· ἐκαλεῖτο πρότερον Βρούγνιτζα. Ὄνομὸς οὗτος περιέχει μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, μολύβδου καὶ χρυσοῦ.

45) Κραγιούγβατς· κάτ. 98,240. Ἐπαρχ. 4· Κραγιουγιεβάτσκη, Γρουζάνσκη, Γιασενίτσκη, Λεπενίτσκη. Πρωτ. *Κραγιούγβατς* (κάτ. 6,385), ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1839 ἔδρα τῆς Κυβερνήσεως. Ἐνταῦθα ὑπάρχει χυτήριον πυροβόλων, πυριτιδοποιεῖον καὶ ὄπλοποιεῖον.

46) Γιαγὸδίνσκη· κάτ. 62,184. Ἐπαρχ. 3· Λεβάτσκη, Βελίτσκη, Τεμνίτσκη. Πρωτεύουσα *Γιαγὸδίν* (κάτ. 1,084). Ἐνταῦθα ὑπάρχει ὑδροποιεῖον.

47) Τσουπρίνσκη· κάτ. 55,848. Ἐπαρχ. 2· Παριαίνσκη καὶ Ῥεπαύσκη. Πρωτεύουσα *Τσουπρια* (κάτ. 2,439) ἐπὶ τοῦ *Μοράβα*. Πόλις ἑτέρα *Παρατσίν*· Μονὰ 2· Ῥαβάνιτσα θεμελιωθεῖσα

ὑπὸ τοῦ Τσάρου Λαζάρου καὶ Μανασσία ὑπὸ τοῦ Στεφάνου Λαζάρεβιτς.

Οἱ κάτοικοι τῆς Σερβίας κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1875 συμποσοῦνται εἰς 1,333,455, ὧν 710,840 ἄρρενες καὶ 622,645 θήλειαι. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν δὲ τοῦ 1834 ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοίκων ἦτο 668,592. Οἱ Σέρβοι φυλετικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὰς σλαβικὰς φυλὰς, κατοικοῦσιν ὁμοῦ ἐν Σερβίᾳ καὶ Βλάχοι περὶ τὰς 220,000, Ἀθίγγανοι καὶ Ἰουδαῖοι.

Ἡ Σερβία πολιτικῶς εἶναι ἡγεμονία συνταγματικὴ καὶ κληρονομικὴ ὑπὸ τὴν ἐπικυριαρχίαν τῆς Πύλης καὶ ὑπὸ τὴν ἐγγύησιν τῶν συναλλαξαμένων δυνάμεων κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις συνθήκην τοῦ 1854.—Τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν διαχειρίζεται ὑπεύθυνον ἑπταμελὲς ὑπουργεῖον, τὴν νομοθετικὴν δὲ ἡ Βουλὴ (Σκουπσίνα) καὶ ἡ Γερουσία (Σοβιέτ.). Ἡ Σκουπσίνα σύγκιται ἐξ 145 βουλευτῶν καὶ συνέρχεται κατ' ἔτος. Εἰς ἐκτάκτους δὲ περιστάσεις συνέρχεται καὶ ἡ μεγάλη καλουμένη Σκουπσίνα.—Ἡ Γερουσία σύγκιται ἐκ 17 μελῶν, ἐνὸς ἐξ ἐκάστου τῶν 17 νομῶν.

Τὰ τῆς δικαιοσύνης ἐν Σερβίᾳ διαχειρίζονται 1067 εἰρηνοδικεῖα, ἀνὰ ἐν εἰς ἕκαστον δῆμον, 18 πρωτοδικεῖα, 2 ἐμποροδικεῖα, ὧν ἐν ἐδρεύει ἐν Βελιγραδίῳ, τὸ ἕτερον ἐν Σεμενδριά, 1 ἐφετεῖον διαιρούμενον εἰς δύο τμήματα, ποινικὸν καὶ πολιτικὸν, 1 Ἀκυρωτικὸν δικαστήριον ἐν Βελιγραδίῳ, 1 ἐλεγκτικὸν Συνέδριον ἐν Βελιγραδίῳ. Ὑπάρχει δικαστήριον ἐνόρκων δι' ὠρισμένα τινα ἐγκλήματα (πυρκαϊκὰς, ληστείας κτλ.) Ἐτησίως καταδικάζονται περὶ τὰ δισχίλια ἄτομα, ὧν 250 διὰ φόνου.

Ἡ ἐκκλησία τῆς Σερβίας ἀνήκουσα εἰς τὴν ὀρθόδοξον ἀνατολικήν, εἶναι αὐτοκέφαλος. Διοικεῖται δὲ ὑπὸ 4 ἐπισκόπων, ὧν εἰς Μητροπολίτης ἐδρεύων ἐν Βελιγραδίῳ, οἱ ἕτεροι δὲ τρεῖς ἐξαρτῶνται ἀπὸ τούτου ἐδρεύοντες ἀνὰ εἰς ἐν Σχάβατς, ἐν Νεγγοτίν, καὶ ἐν Καράοβατς τῆς Οὐσίτσας. Ἐκάστη δὲ τῶν 4 ἐπισκοπικῶν περιφερειῶν διαιρεῖται κατὰ τὴν πολιτικὴν διίρεσιν τῶν 17 νομῶν εἰς 3 μέχρις 6 πρεσβυτερεῖα.

Τὸ ποσὸν τῶν εἰσοδημάτων κατὰ τὸ 1875 ἀνέβη εἰς 17,517,500 δραχμ., ὧν 8,608,320 ἐξ ἀμέσων φόρων καὶ 8,909,180 ἐξ ἐμμέσων.

Τὰ δημόσια κεφάλαια τῆς χώρας εἰσὶν εἶδος δημοσίου Τραπεζῆς καταρτισθείσης συνεπιεῖα τοῦ ἀπὸ 28 Αὐγούστου 1862 νόμου, ἥτις δανείζει ἐπὶ τόκῳ 6 τοῖς $\%$. Πλὴν ταύτης ὑπάρχουσι καὶ ἕτερα 5 ταμεῖα δανείζοντα τοὺς ἰδιώτας, τὸ τῶν σχολείων, τὸ τῶν χερῶν, τὸ τῶν ὄρφανῶν, τὸ τῶν δῆμων, καὶ τὸ τῶν ἐκκλησιῶν.

Ἡ Σερβία ὡς ὑποτελής τῆ Τουρκίᾳ ἡγεμονία καταβάλλει αὐτῇ ἐτησίως φόρον ὑποτελείας 494,027 φράγκα.

ἔχει 27 τελωνιακούς σταθμούς, ἐξ ὧν 13

χαλινοὺς, ἐκελάδουν μεγαλαυχεῖς τ' ἀνδραγαθήματα τῶν μηδέποτε ἀνδραγαθησάντων, ἢ καὶ ἠγωνίζοντο νὰ ἐλαττώσωσι τὴν ἀξίαν τῶν ἀληθῶν ἀνδραγαθημάτων. Ἐνεκα δὲ τούτου ἡ ἔρις, ἀναφουμένη ζωηρὰ τὸ κατ' ἀρχάς, ἐξητιμίζετο μετ' οὐ πολὺ ὡς ὁ καπνὸς τῶν *καργιλέδων*.

Καὶ ἡ κατ' οἶκον δὲ δαίτια μετεῖχε τῶν πάλαι ἕξεων. Τὰ ἐπιπλά ἦσαν *σοφάδες*, *σιλτέδες*, *κουλοούκια*, ἐφ' ὧν τὴν μὲν ἡμέραν ἐκάθητο, τὴν δὲ νύκτα κατεκλίνοντο οἷ τε οἰκοδεσπόται καὶ οἱ φιλοξενούμενοι. Ἄλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν εὐαριθμοὶ ἦσαν οἱ πλουτοῦντες· οἱ πολλοὶ δὲ ἀνάκλιτρον, κλίνην, προσκεφάλαιον καὶ σκέπασμα εἶχον τὴν ἀχώριστον *καπόταν* μετὰ τῶν ἀχωρίστων αὐτῆς συγκατοίκων. Τινὲς δὲ ἐπλούτουσαν καὶ *σοφρὰ* γεύμενοι. Καὶ βόφημα μὲν σπανίως παρετίθετο· παρατιθέμενον δ' ἐνίοτε ἐκ φασήλων, ἐρεθίνθων ἢ φακῆς, κατεβρόχιζον οἱ συνδαιτυμόνες, οὐχὶ μετακενοῦντες εἰς ἰδιαιτέρα *τροβλία*, ἀλλ' ἐμβόαπτοντες τὰ ξύλινα *κοχλιάρια* εἰς τὴν περιέχουσαν αὐτὰ *πινάκαν*. Ἐνίοτε δὲ, διὰ τὴν ἄλλειψιν ἱκανοῦ ἀριθμοῦ *κοχλιαρίων*, διεπορθμεύοντο τὰ ὑπάρχοντα ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ ἔχοντος εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ἀποροῦντος. Αἱ δὲ καθ' ἡμᾶς καθέδραι ἦσαν σχεδὸν ἄγνωστοὶ καὶ μόνον ὅτε ἀποκατέστημεν ἐν Ναυπλίῳ κατεσκευάσαν τινες χάριν τῶν *φραγκοφορεμένων* ξύλινα σκαμνία. Ὅτε δὲ τὸ 1831 ἰθακῆσιόστις πλοίαρχος, ἀρχαῖος φίλος τοῦ ἐμοῦ πατρὸς, ἐλθὼν ἐξ Ἐνετίας καὶ ἰδὼν τὴν γυμνότητα τῆς οἰκίας ἡμῶν, παρεχώρησεν αὐτῷ ἀντὶ μετρίας τιμῆς ἐξ *ψαθίνους* καθέδρας, ἢ φήμη τῆς πολυτελείας διεδόθη πολὺθρους ἀνά πᾶσαν τὴν πρωτεύουσαν, καὶ φθονοῦντες συνέβρεον οἱ ἐγκριτώτεροι ἵνα θαυμάσωσιν αὐτάς.

Αἱ δὲ οἰκίαι, διηρημέναι πρὸ τῆς ἀλώσεως εἰς γυναικωνίτιδας καὶ ἀνδρῶνας, ἦσαν μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εὐρύχωροι, ἀλλὰ καὶ ἐρείπια. Κατέλυσε δὲ ὁ Κυβερνήτης ἐν τινι τῶν εὐπρεπεστέρων, τῆ τοῦ Ἐμμ. Ξένου, ἀνδρὸς πλουσίου καὶ φιλοπάτριδος, πολλὰ μὲν θυσιάσαντος ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος, ἀποχωρήσαντος δ' ἐπὶ τέλους εἰς Τήνον, ὅθεν μετακαλέσασα ἡ Ἀντιβασιλεία ὠνόμασε σύμβουλον τῆς Ἐπικρατείας· μικρὸν ὅμως ἐπέζησεν εἰς τὴν δικαίαν ταύτην ἀμοιβήν.¹

Παρὰ τοῖς Ἄραψιν ἡ φιλοξενία ἔχει χαρὰ κτῆρα ἱερὸν. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀσύλου εἶνε ἀπαρβίαστον. Ξένος ἢ καὶ πολέμιος ἅμα ἐλθὼν εἰς σκηνὴν Βεδουίνου, θεωρεῖται ἱερός. Ἄφ' οὗ ὁ Ἄραψ συναινέσῃ νὰ φάγῃ ἄρτον καὶ ἄλλας μετὰ τοῦ ξένου οὐδεὶς δύναται νὰ ἐπιβουλεύσῃ αὐτὸν, οὔτε αὐτὴ ἢ ἰσχύς τοῦ Σουλτάνου δύναται ν' ἀποσπάσῃ φυγάδα ἀπὸ τινος φυλῆς, ἐκτὸς ἐὰν ἐξολοθρεύσῃ ὀλόκληρον αὐτήν.

ΤΟ ΑἴΓΛΙΚΟΝ ΘΕΑΤΡΟΝ ΕΠΙ ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ

(Ἡ Σαϊκσπεῖρος ἐγεννήθη τῷ 1564 καὶ ἀπέθανε τῷ 1616 μ. Χ.)

Τὰ δημόσια θεάτρα ἦσαν κακῶς ἐκ ξύλων ὑποδομημένα καὶ ἀσεγῆ. Περὶ μὲν τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἠθοποιῶν μεγάλη κατεβάλλετο φροντίς· ἦτο δὲ αὕτη μεγαλοπρεπῆς καὶ συχράκις πολυδάπανος· ἀλλὰ τὰ τῆς σκηνογραφίας ἦσαν πενιχρότατα. Ἐπὶ παραστάσεως τραγωδιῶν μέλανα παραπετάσματα ἐκρέμαντο ἐπὶ τοῦ θεάτρου. Ἐπιγραφὴ δέ τις ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ χώρου, ὅπου οἱ θεαταὶ ὄφειλον νὰ φαντασθῶσιν ὅτι παρευρίσκονται· ὥστε καὶ πλοῖα εὐκόλως παρουσιάζοντο τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ αἱ τοπογραφίαι διὰ μιᾶς μετεβάλλοντο. Ἰκρίωμά τι ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ὑπελαμβάνετο ὡς πύργος, ἢ τείχος, ἢ ἐξώστῃς, ἢ παράθυρον. Αἱ γυναῖκες ἀπεκλείοντο ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Παῖδες ἐξεπροσώπουσαν τὰς γυναῖκας. Τὸ τοιοῦτον δὲ, ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἀφήρει πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ὀπισθεν αὐτῆς, ἐχρησίμευεν ἀφ' ἐτέρου ὡς σχολεῖον ἐπιτυχέστατον πρὸς μόρφωσιν ἀρίστων ἠθοποιῶν. Αἱ παρευρισκόμεναι εἰς τὰς θεατρικὰς παραστάσεις Κυρίαι ἔφερον προσωπίδας.¹

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Ἡ ἐκδίκησις εἶνε καρπὸς, ὡς πολλοὶ ἄλλοι καρποὶ· γλυκὺς πρὶν τὸν δρέψης, πικρὸς ἀφοῦ τὸν γευθῆς. (Fery.)

* * «Οὐδέποτε ἔση εὐτυχέστερος τῶν ἄλλων, ἐὰν δὲν κατασταθῆς κρείσσων αὐτῶν.» Τὸ λόγιον τοῦτον ἐγχαράζον βαθείως ἐν τῇ μνήμῃ σου· μνήσθητι δὲ αὐτοῦ ὁσάκις περιπίπτεις ἐν ἀνάγκαις καὶ ἐν ἐσχάτῃ ἀπορίᾳ ἔνεκεν ἰδίων ἀμαρτημάτων. Μνήσθητι αὐτοῦ, ὅταν τὰ ἐκ τῶν σφαλμάτων σου πηγάζοντα παθήματα ἀποσπᾶσι δάκρυα ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου, ἢ τῶν πεπραγμένων ἢ μεταμέλεια σὲ φέρῃ εἰς ἀπόγνωσιν. Ἐνθυμήθητι αὐτοῦ, ὅταν προτιμᾶς τὸν δουλικὸν ζυγὸν ἀνοικείων παθῶν μάλλον, ἢ τὴν ἀληθῆ ἀνεξαρτησίαν σου, ὅταν ἐκλέγῃς ἀξιοκατάκριτον ἐλαφρόνοιαν, ἀντὶ τῆς φρονήσεως ἐν λόγοις καὶ ἐν ἔργοις, τοὺς δὲ ὀνειδισμοὺς ἐνόχου συνειδήσεως, ἀντὶ τοῦ αἰσθήματος τῆς ἀθωότητος, δι' ἧς ἀφικνεῖται τις εἰς τὴν ἀληθῆ εὐδαιμονίαν. (Zschokke.)

* * Σπούδαζε τὴν ἀνατροφὴν τοῦ στήθους, ἥ τις μόνη μορφώνει τοὺς ἀληθεῖς ἀνδρας καὶ τὰς ἀνδρείας γυναῖκας, παρὰ τὴν ἀνατροφὴν τῆς κεφαλῆς, ἀπὸ τὴν ὁποῖαν πλάσσονται οἱ καταχρηστικῶς ὀνομαζόμενοι χρησθήθεις καὶ ἐράσμιοι (aimables) καὶ κομποὶ ἀνδριαντίσκοι. (Κοραῆς.)

1. Ἐσταχ. ἐκ τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Δημητρίου Βικέλα μεταφρασθῆντος τραγωδιῶν τοῦ Σαϊκσπεῖρου (Ῥωμαιοὶ καὶ Ἰουλιέττας, Ὁθέλλου καὶ Βασιλέως Ἀθήρ.)

1. Ἱστορ. Ἀναμνήσεις ὑπὸ Ν. Δραγούμη.